

Svatbine navade štajerskih Slovincov okoli Laškega.

(Konec.)

Drugi dan na nevestinem domu.

Na vse zgodaj gredó godci v bližnje hiše, derva iz peči krast, ki so bile poprejšni večer med isteje naložene, da bi se lepo sušile; če derv ne prinesó, jim kuharica zajterka ne skuha. Tudi jajca kradejo, če jih le zvohajo; pa namesto derv in jajc prinese marsikdo izmed njih siv herbet nazaj, če so ga na tatvini zasačile dekle ali druge domače ženske, ktere o takih jutrih navlašč prav zgodaj vstajajo in pazijo na znane tatove.

Okoli osmih zjutraj zagodejo godci ženinu in nevesti pred oknom, starašinetu in vsem ostalim svatom, in zapojó kako juterno pesem, (navadno 2. pesem iz Ahacelnove zbirke); potem gredó po druge bližne svate, ki so šli domu spat, da jih spremijo z muziko na nevestin dom. Na burklah prinesó klobas, svinjine in drugega več, tudi kruha in vina. Ko se to godi, vstanejo svati, ki so na nevestinem domu spali, in se vsedejo k zajterku. Iz hiše vsakega nevestinega svata prinese kaka dekla ali odraščena hčer to jutro veliko „pogačo“ iz bele moke, katero godci hranijo.

Okoli desetih pred poldnem, kedar so že vsi svati zopet okoli mize pri obedu, privleče izmed godcov eden, kateri prav smešne povedati zna, hranjene pogače na prodajo. Starašina ga vpraša, kje da je ukradil tako blago, pa ves serdit se mu burklež zareži: *Kaj? Ne ukradil, ampak pošteno sem ga zaslužil!* in začne prav debelo in smešno lagati, kakšne „*andverhe*“ da zna, kaj je kej delal in da je, namesto dnarjev, ker „*mojstra*“ ni bilo domá, od „*mojsterce*“ za svoje pridno delo dobil to pogačo za plačilo. Zdaj začneta s starašinetom „*glihati*“, in če sta se za vsako pogačo po 2 ali 3 groše srebra pogodila, si prodajavec še kaj smešnega za sebe nazaj izgovori n. p.: *Kar bo pri razrezovanju na vsak kraj noža padlo, bo še moje nazaj, kolikor pa bo nož naprej ril, bo vaše*“ i. t. d.

S tarašina vsako kupljeno pogačo precej razreže na 4 različne kose. Pervi kos, iz srede po dolgama izrezan, se imenuje „*ladja*“ in gré godcom; za vsakega iz med njih postavi starašina na ladjo eno kupico vina in jo godcom podá. „*Kapellmajster*“ v njo vilice globoko zasadi in jo začne z mize vleči; njegovi tovarši eden drugega po versti poprimajo ter mu pomagajo. Pa dvakrat in trikrat se jim „*verv*“ uterga, da se vsi po tleh zavalijo; za zadnje jim vendar enkrat po sreči gre, da ladjo do peči spravijo, in tam se ž njo gostijo. Ta šala se tolikokrat ponavlja, kolikor je pogač prinesenih.

Drugi kos, tudi iz srede vsake pogače, je za kuharico, ktera pa ne pride sama po njega.

Tretji kos, kateri je, kakor tudi šerti, veliko vekši od prvega in drugega, razreže starašina na toliko kosov, kolikor je svatov, da vsakteri en kos vsake pogače dobi.

Šerti kos je za hišnega gospodarja, kateri polovico tega kosa z deklo, ki je celo pogačo prinesla, na tisti dom nazaj pošlje, kjer je bila pogača spečena, da domači okusijo, ali je bila dobra, ali ne.

Kar svati svojih kosov ne pojedó, tudi mesa, klobas itd., si na zadnje v robce zavežejo in s seboj domu odnesó. Med obedom ta dan nič kaj ne prejenjajo, preden se ne odpravijo; le plesavci in plesavke grejo proti večeru za kratek čas v kako drugo hišo ali na pod (skedenj); vendar na kmetih že malo kdaj pri ženitvanju plešejo.

Na večer, kedar se luč na mizo prinese, vsi čedno vstanejo, starašina začne na glas angelsko česčenje moliti, vsi nazoči za njim, in na zadnje zapojejo godci zopet „*Večernico*“.

Potem je larma za kuharico. En godec se prav gerdo v razcapa ne ženske oblačila obleče, zakličé možke svate na larmo, in starašina napové, koliko naj vsaki da; po 20 ali 30 krajc. srebra, kdor je „*peš*“, kdor je pa s „*cugam*“, pol več.

Okoli desetih zvečer začne starašina slovo jemati od nevestinih staršev, od domačih ljudi, od nazoče žlahte in nevestinih svatov; pijejo še šentjanževca in „*tovarš*“ dobi v pertič mernik pšenice in hleb belega kruha, kar sam za nevesto nese, ali pa kakemu godcu naloži, pa ga mora za to posebej plačati. Nevestini svati ne gredó na ženinov dom, razun enega samega, in nobeden domačih ljudi ne spremi neveste

na ženinov dom.

Kedar že blizo ženinovega doma pridejo, jim prinese hišna mati bokal vina in na vilicah naboden hleb kruha naproti. Obodvoje poda nevesti, in nevesta ji da za to tri dvajsetice ali tudi sreberno krono, *da se ji prikupi*.

V hišo pridši, popijejo to vino na zdravje nove hišne gospodinje, katera nareže hleb kruha, ki ga je tovarš iz nevestinega doma v pertiču za „*len*“ prinesel. Nekaj svatov se zdaj precej spat spravi, drugi pa, starašina, ženin in nevesta, tovarš in družica se za mizo vsedejo in spet do treh ali štirih zjutraj jejo in pijejo. Tudi ta večer pride dosti „*kobilčarjev*“ ali „*voglarjev*“, da dobijo jesti in piti.

Drugojutro se tukaj na domu ženinovem vse ravno tako godi, kakor je bilo drugega dne na nevestinem domu: godci derva in jajca kradejo, pogače prodajajo, ladje vlečejo in imajo zopet larmo za sebe in za kuharico.

Če je med drugimi jedili tudi svinska glava, kakor je navadno, k obedu pripravljena, jo godci na mizo nesejo; prej pa oblečejo svoje srajce črez hlače, kakor se Hrovati nosijo; prvi ima bakulco (cajnc) s turšico v rokah in svinjo za seboj kliče: „*Pujs, na ! suga, na !*“ drugi za

njim nosi v skledi svinjsko glavo na mizo, vsi drugi pa za njim lajajo po pasje in z velikim trušem svinjo gonijo.

Kedar pa zajca na mizo dobijo, ali že pečenega pravega divjega zajca, ali tisti kos svinjskega mesa, ki se „zajc“ imenuje, takrat počnejo godeci „divji lov“. Nekaj jih laja, kakor lovski psi; nekaj jih kriči, kakor lovski gonjači, in letajo narpoprej zvunaj hiše okoli voglov, potem privedejo v lišo, prevohajo vse kote, dokler da zajca na mizi psi zasledijo in to s strašnim lajanjem strelcu naznanijo. Ta zdaj ustrelji; treši namreč v hišne vrata kak star lonec, verže pest graha na mizo, in pest pepela kviško, da se strel sliši in pokadi. Starašina pa mora zajca zlo braniti, da mu ga psi ne vzamejo in razterganega sami ne požrejo. V četrtek pridejo včasih bližnji sosedi ali bolj vbožna žlahta k ženinu, da tudi dobijo kako kupico vina ali žlico juhe.

Svati se večidel še le v četrtek večer domu odpravijo, nekaj jih celo do petka zjutraj ostane, in dobijo k zajterku kakih postnih jedil in „*pelinovca*“. Starašina na zadnje ženinu in nevesti še kaj lepih naukov da za slovo in odide.

Glasnik literarni.

Pretnes „Slovenskega berila“ za sedmi gimnazijski razred.

(Dalje in konec.)

Predlog ali menda lepše razmernik *pod* se sklada samo s četrtim sklonom in druživnikom, tedaj nikoli „dežele so se povrnile pod njih“, temoč „pod nje“; krivo je tudi 156. pred jezero *let* nam. *leti*. Predlog hoče, da *ji, ja, je* pred se postavlja *n*, tedaj k njim, ne *k jim* 103. Pokaj ptuj 22. nam. tuj? Tuje imena in besede bi menda svobodno po svojem prikrožili, izvlasti gledé na končnice, tedaj Karvilij, kaos, gimnazijski, ne pa Carvilius, gimnazialni, chaos itd. — Pisava velikih črk ni sovsema dosledna: 22. Prvak puntarjev Dunajskih, 34. sv. pismo, 96. Sv. Pismo, 127. Carigradski, 55. kmalu se vrne na turško nazaj. 140. Beli grad, vendar Carigrad, 8. Staro Mesto 7. pa dolnja Italija, lepše menda Staro mesto.

Predostikrat se postavlja drugi sklon namesto prisvojitvenega priloga: 13. na mejah Libije, 5. neizmerna širokost reke, 5. po šegi Perzjanov, 1. boji Benečanov, 12. punt kmetov, 20. zdravilna voda topline, 34. dežela Egipčanov 54. s plenom Bosne, 86. kolo sreče, 155. v pasu Andromede, 157. na glavi laboda 160. ekvator zemlje 161. moč stvarnika, 174. globočina morja itd. nam. na Libijskih mejah, neizmerno široka reka, na labodovoj glavi itd. 3. o času Priama je sovsema okroglo po nemškem nam. za Priama. 4. kot kakor — als wie 155. ko da — als wenn se ne prilega gladkoj slovenščini, zadosti bi menda bilo v oboju primeru *kor bi* ali *kakor bi* in *da* ne pomeni wenn 6. ki kri svojih *podložnih* varuje nam. *podložnikov*. Kder tujec prilog v samostavnikovem pomenu rabi, bi mi morali samostavnike iz njih napravljati, kderkoli je moči, tedaj tudi *pravičnik, krivičnik* itd. 7. boj je . . . skoz celih 9 let trpel nam. celih 9 let. Lepo slovenski je: skoz platno vidim, pa nikoli: Bog skoz Marijo milosti deli, temoč po